Lp Peeter Võsa
Eesti Keskerakonna fraktsioon
Riigikogu

Teie 14.06.2011.a. nr 1-9/9
Meie 20.06.2011.a. nr 1.1-17/8631

Vastus Riigikogu liikme Peeter Võsa kirjalikule küsimusele

Esitasite Justiitsministeeriumile pöördumise seonduvalt maksekäsu kiirmenetlusega, mille probleem seisnes asjaolus, et avaldajana märgitud ettevõttel pole võlgnikuna viidatud isiku vastu nõudeid. Samas kinnitab avaldajana nimetatud ettevõte, et nende poolt ei ole tehtud avaldusi inkassoagentuurile, kohtusse ega kohtutäiturile. Samuti oli pöördumises probleemina esitatud asjaolu, et väidetavalt ei ole võlgnikuna märgitud isik kohtumenetlusest teadlik olnud. Justiitsministeerium on antud küsimuste lahendamiseks pöördunud selgituste saamiseks nii Pärnu Maakohtu maksekäsuosakonna kui ka avaldajana märgitud House of Brands OÜ poole.

Antud juhul on pöördumise alusel tegemist olukorraga, kus inkassoagentuur on esitanud nõude ettevõtte eest, kes pole nõude väljamõistmiseks avaldusi esitanud ning võlgnikuna käsitletakse isikut, kelle suhtes avaldajana märgitud ettevõttel nõuded puuduvad. Seda kinnitab pöördumisele lisatud House of Brands OÜ poolt koostatud teatis, millel märgitakse, et ettevõtte poolt ei ole tehtud avaldusi inkassofirmale, kohtusse ega kohtutäiturile. Pöördusime antud küsimuse selgitamiseks House of Brands OÜ poole, kelle esindaja tõepoolest kinnitab, et võlgnikuna nimetatud isiku suhtes neil nõuded puuduvad ning avaldusi isikuga seonduvalt esitatud ei ole. Samas edastati House of Brands OÜ poolt Justiitsministeeriumile saadetud kirja lisana inkassoagentuuri esindaja poolt koostatud selgitus, milles inkassoagentuur tunnistab oma eksimust avaldaja nime märkimisel. Kirjast nähtuvalt on selgitus edastatud ka AS-ile Kanal2 ning võlgnikuna märgitud isikule. Nimelt on inkassoagentuuri töötaja eksimuse tõttu sisestatud tsiviilasjas õige avaldaja asemel vale ettevõte nimi ning asjaolust on teadlikuks saadud alles pärast täitemenetluse algatamist. Maksekäsu kiirmenetluses teise isiku vastu esitatud nõude lahendab kohus aga avalduse alusel (TsMS § 481) ning eeldatakse avaldaja poolt esitatud andmete õigsust. Avaldajal on kohustus kinnitada, et on andmed esitanud ausalt ning oma parimate teadmiste kohaselt (TsMS § 482 lg 1 p 6^1). Sellest tulenevalt on kohtumenetlus läbi viidud avaldajana esitatud House of Brands OÜ osas.

Oma pöördumises väidate, et võlgnikuna nimetatud isik ei ole kohtumenetlusest teadlik olnud. Antud küsimuse lahendamiseks pöördusime Pärnu Maakohtu maksekäsuosakonna poole, kellelt saadud selgitustest ning esitatud tõenditest nähtub, et isik on makseettepaneku ning ka maksekäsu isiklikult kätte saanud. Kohtule tagasi saadetud väljastusteatel esitatud dokumendinumbrit on kohus võrrelnud rahvastikuregistri andmebaasi teabega ning on kindel, et väljastusteatel esitatud dokument kuulub võlgnikuna esitatud isikule. Tulenevalt TsMS § 484 lõikest 3 edastatakse võlgnikule koos makseettepanekuga vastuväite blankett, kuivõrd TsMS § 485 alusel on võlgnikul õigus makseettepanekule esitada vastuväide makseettepaneku kättetoimetamisest alates 15 päeva jooksul, kusjuures vastuväite põhjendamine ei ole vajalik. Võlgnikule makseettepaneku kättetoimetamist kinnitab ka asjaolu, et võlgnik on kohtule postiga tagasi saatnud tühja, täitmata vastuväite blanketi. Kohus on proovinud võlgniku poolt Töötukassale esitatud telefoninumbrile helistades välja selgitada tühja blanketi saatmise asjaolusid, kuid telefoninumber on kehtetu ning kohtul ei olnud võimalik võlgnikuga ühendust saada. Kuna makseettepanek oli võlgnikule siiski kätte toimetatud ning võlgnik tähtaegselt nõuetekohast vastuväidet ei esitanud, koostas kohus maksekäsu, mis samuti on võlgnikule isiklikult kätte toimetatud. Viimast asjaolu kinnitab maksekäsuosakonna poolt edastatud võlgniku allkirja kandev väljastusteade. Mõlema väljastusteate peal esitatud dokumendinumbrid ning allkirjad on kattuvad. Eeltoodust tulenevalt ei vasta tõele pöördumises esitatud väide, mille kohaselt võlgnik just kui ei oleks olnud kohtumenetlusest teadlik.

Märgime, et makseettepanek tuleb võlgnikule tulenevalt TsMS § 484 lõikest 3 kätte toimetada isiklikult. Avalik makseettepaneku kättetoimetamine ei ole lubatud. See tähendab, et kui makseettepanekut ei ole

võimalik isiklikult kätte toimetada, ei ole võimalik ka menetlusega tagaselja edasi minna ning maksekäsku koostada. Maksekäsk on võimalik koostada ainult juhul, kui maksettepanek on võlgnikule kätte toimetatud ning võlgnik ei ole makseettepanekule vastuväidet esitanud.

Kuivõrd antud juhul on võlgnik makseettepaneku kätte saanud, oli ta teadlik ka asjaolust, et avaldajana oli märgitud vale ettevõte. Kuna aga võlgnik ei ole kohtule nõuetekohast vastuväidet esitanud, on ta jätnud kasutamata võimaluse ebaõige olukorra lahendamiseks. Samuti on võlgnikule kätte toimetatud maksekäsk, millele on tulenevalt TsMS § 489[1] lõikest 1 võimalik 15 päeva jooksul alates maksekäsu kättesaamisest esitada määruskaebus. Võlgnik määruskaebust esitanud ei ole. Seega on võlgnik olukorda aktsepteerinud ega ole omalt poolt väära olukorra lahendamiseks samme astunud. Samuti ei olnud avaldajal võimalik kohtumenetluses oma viga parandada, kuivõrd oma eksimusest sai inkassoagentuur teadlikuks alles pärast kohtumääruse alusel algatatud täitemenetluse algatamist.

Tulenevalt inkassoagentuuri selgitusest on täitemenetlus võlgniku suhtes OÜ Incure Inkasso Agentuur avalduse alusel lõpetatud ning võlgnikule sellega rahalisi kulutusi ei kaasne. Inkassofirma parandab oma eksimuse, esitades kohtule vastava teistmisavalduse maksekäsu kiirmenetluses tehtud määruse tühistamiseks ning uue hagimenetluse avalduse, milles märgitakse hagejaks isik, kes reaalselt omab võlgniku vastu rahalist nõuet.

Kõnealuse olukorra tekkimine on kahetsusväärne. Märgime, et kohtumenetluse puhul ning sealjuures ka maksekäsu kiirmenetluse puhul peavad andmete esitamisel ja õiguspärasuse kontrollimisel hoolsad olema nii avaldaja kui ka võlgnik. Kahetsusväärselt esines antud juhul olukord, kus maksekäsu kiirmenetluses oli eksimuse tõttu avaldajaks märgitud nõuet mitteomav isik. Viga märgati alles pärast täitemenetluse alustamist. Kahjuks ei ole ka võlgnik antud juhul enda kaitseks samme astunud.

Kõnesoleva probleemi esinemine ei ole tavapärane ega ka uus kohtumõistmise suund. Ka võlgnik peab menetluses oma õiguste kaitseks hoolas olema ning võimalike ebaõigete andmete avastamisel kohut sellest teavitama. Võlgnikul on võimalik esitada vastavalt kas vastuväide makseettepanekule, millisel juhul jätkub asi hagimenetluses, või ka määruskaebus maksekäsule. Eeltoodud instituutide kaudu on menetluses tagatud ka võlgniku kaitse võimalike valeandmete esitamise ja ebaõigete olukordade tekkimise eest. Juhul kui võlgnik on oma õiguste kaitseks kõik endast oleneva teinud ning sellest hoolimata on tekkinud tema õigusi riivav olukord, on võimalik kahju hüvitamise nõudega kohtu poole pöörduda.

Edastame käesoleva kirja lisadena ka Pärnu Maakohtu maksekäsuosakonna ning House of Brands OÜ poolt edastatud selgitused ning asjasse puutuvad tõendid.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Kristen Michal
Minister

Margit Kapp 680 3121
margit.kapp@just.ee